

องค์ความรู้ ภูมิปัญญา เรื่อง ประเพณีตานตอด
อำเภอ พาน จังหวัดเชียงราย

รายละเอียด

การตานตอด หมายถึง การวางของให้ อำเภอพานได้นำเรื่องของตานตอดมาปรับใช้ในการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากไร้ ขาดแคลน เจ็บป่วย โดยเปลี่ยนมาเป็นโครงการ ร้อยคน ร้อยดวงใจ ร้อยความห่วงใย แต่ผู้สูงวัยที่ขาดแคลน จัดเดือนละครั้งๆ ละ ๒ คน

วิธีการ คือ มีการระดมทุน สิ่งของอุปโภคบริโภคจากกลุ่มต่าง ๆ เช่น คณะสงฆ์ กลุ่มผู้สูงอายุ ส่วนราชการ ฯลฯ พิธีจะจัดขึ้นในช่วงเย็น ใครมีอะไรจะบริจาคก็ได้ มีอะไรที่จะมาช่วยเหลือก็มาเข้าร่วมกัน เช่น ข้าวสาร เงิน อื่น ๆ เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง และเพื่อส่งเสริมให้ตระหนักเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ

ผู้ให้ข้อมูล นายพันธุ์ดี พรหมเทศ ประธานศูนย์วัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน ต.หัวงม อ.พาน จ.ชร
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์/จัดเก็บข้อมูล 21 กรกฎาคม 2552

องค์ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับประเพณีตานตอด

(เรียบเรียงจากคอลัมน์ ประเพณีตานตอด คุณที่ไม่ต้องทดแทนโดย
: นสพ.ไทยรัฐ 30/11/2007)

คำว่า "ตานตอด" ภาษากลาง คือ ทานทอด เป็นคำประสมระหว่างคำว่า ทาน กับ ทอด ความหมายคือ "วางของให้" นิยมทำทั่วไปในภาคเหนือ ไม่ว่าจะเป็นเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน เพราะเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขั้นตอนพิธี ถ้าทำตามฉบับชาวบ้านไม่มีพิธีรีตองอะไร แต่มีสิ่งของไปวางไว้หน้าบ้านคนทุกข์ยาก จุดประทัดบอกให้เจ้าของบ้านรู้ตัว ให้ออกมาเอาสิ่งของ เมื่อเปิดประตูออกมาจะมีการทักทายกันบ้าง แล้วจบลงเมื่อผู้รับให้พร

ความเป็นมาของประเพณี "ตานตอด" พระครูจิระธรรมสุนทร พระวัดสันกลาง ตำบลดอกคำใต้ บอกว่าประเพณีนี้สืบย้อนไปได้ถึงสมัยพุทธกาล เป็นการช่วยเหลือและสงเคราะห์กันเองของชาวบ้าน เรียกว่า **ทานมัย** ถือเป็น การสร้างกุศลอันยิ่งใหญ่

กำหนดเวลาทำ "ตานตอด" แต่ละปีทำวันไหนเดือนใดก็ได้ไม่มีจำกัด ขึ้นอยู่กับความเดือดร้อนของเพื่อนบ้าน ผู้นำในการทำแต่ละครั้งมักเป็นผู้ใหญ่บ้าน หรือ ไม่ก็กำนันเป็นหัวขบวน เริ่มจากสำรวจก่อนว่าในหมู่บ้านมีใครบ้างที่เดือดร้อนหนัก และต้องการความช่วยเหลือ